

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● № 31 (3583) ●

● ПАНЯДЗЕЛАК, 15 КАСТРЫЧНІКА, 2018

ВЫДАННЕ “ГОЛАС РАДЗІМЫ” ЧЫТАЙЦЕ НА ПАРТАЛЕ ZVIAZDA.BY

**На ніве
ля Тургенеўкі**
Стар. 2

**Адамаў шлях
пад вечным
небам**
Стар. 7

**Зноў
паклікалі
жураўлі**
Стар. 8

БЕЛАРУСЬ І СВЕТ

У дапамогу сябрам

Пра Бацькаўшчыну і яе таленавітых, майстравых людзей на розных кантынентах яскрава гавораць надзейныя, універсальныя працаўнікі пад брэндам “Беларус”

Іван Ждановіч

Сёлетні вераснёўскі рабочы візіт Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі ў Таджыкістан акрэсліў новую старонку ў гісторыі трактара “Беларус”: пачынаецца ягонае шлях, асвоены яшчэ ў савецкі час, як у гэтую краіну, так і далей — у Афганістан.

Візіт, як вынікае з матэрыялаў калег з БелТА, завяршыўся 29 верасня. У аэрапорце горада Душанбэ Аляксандра Лукашэнку праводзіў асабіста Прэзідэнт Таджыкістана Эмамалі Рахмон. Візіт, нагадаем, прайшоў як пад знакам інтэграцыі, шматбаковага супрацоўніцтва ў рамках СНД (там паходзіла пасяджэнне Савета кіраўнікоў дзяржаў садружнасці), так і двухбаковага беларуска-таджыкскага ўзаемадзеяння. Аляксандр Лукашэнка пацвердзіў гатоўнасць Беларусі прымаць актыўны ўдзел у плане індустрыялізацыі Таджыкістана. Адзін з пунктаў плана — гэта сумесная зборачная вытворчасць трактарнай тэхнікі ў горадзе Гісар. Як і было абяцана раней, кіраўнікі дзяржаў асабіста выязджалі пракантраляваць, як выконваюцца іх даручэнні. Засталіся задаво-

Аляксандр Лукашэнка і Эмамалі Рахмон пад час наведвання зборачнай вытворчасці сельгастэхнікі ў Гісары

ленья ўбачаным, да таго ж абмеркавалі ў Гісары далейшыя планы па развіцці прамысловай кааперацыі на пляцоўках у Таджыкістане.

“Рахмону падарылі сертыфікат на трактар “Беларус” — і такі загаловак знаходзім у нэце па выніках сустрэч у Таджыкістане. Прэзідэнту Эмамалі Рахмону,

варта ўдакладніць, сапраўды падарылі сертыфікат на трактар “Беларус” мадэлі 82.1. Таджыкскі лідар падзякаваў за падарунак, адзначыўшы, што ён будзе запатрабаваць у гаспадарцы.

→ Стар. 3

Трактар “Беларус 82.1”

ВІТАЕМ!

Зноў на Зямлі

Касманаўт-беларус, Герой Расіі Алег Арцём’еў вярнуўся з каляземнай арбіты дадому

Ён засведчыў, што наш, на ўвесь свет, калі 10 верасня па-беларуску вітаў з арбіты ўдзельнікаў XXXI Міжнароднага кангрэсу Асацыяцыі ўдзельнікаў касмічных палётаў у Мінску, сярод якіх быў і Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка. Хоць і памыляўся з націскамі, вымаўленнем, але ж галоўнае: ён адчувае пывязі з зямлёй продкаў. Казаў: “Ад імя экіпажу экспедыцыі 55 і 56 мы жадаем вам удачы і ўсяго найлепшага ў паспяховым правядзенні 31-га міжнароднага кангрэсу”. Касманаўт дадаў, што ў яго сваяцкія сувязі з Беларуссю: бацька нарадзіўся ў Друі (аграгарадок у Браслаўскім раёне) і цяпер жыве з маці ў Віцебску. А жонка Алега Арцём’ева родом з Баранавіч. “Вас нідзе так не прымуць, як у Беларусі. Дабрэйшага народу і краіны на свеце няма!” — закончыў вітанне касманаўт.

І вось ён разам з сябрамі (амерыканцы Эндру Фойстэл і Рычард Арнальд) прыязміўся ў Казахстане. Яны былі ў космасе 197 дзён. Хораша сустрэкалі касманаўтаў. “Чым пахне Зямля пасля МКС? Нечым гарэлым — і ў той жа час вельмі смачным. І паветрам нібы не дыхаеш, а ясі яго. Ці сярбруць пасля палёту касманаўты? Абавязкова. Ці думаеш пра наступны палёт? Заўсёды!” — адказвае герой-беларус, трымаючы, нюхаючы дыню, моркву і грушу.

РОДНЫ БЕРАГ

Там ходзіць нашае дзяцінства басанож

З малой радзімы, што ў Шклоўскім раёне Магілёўшчыны, жыццёвыя шляхі завялі Уладзіміра Варанкова ў вялікі свет: на пасаду намесніка Генеральнага сакратара ААН

Іван Іванан

Тэлесюжэты, у якіх вядомыя людзі згадваюць пра свае родавыя карані, мясціны маленства — заўсёды кранаюць душу. Былі такім прыемна ўражаны й глядачы беларускіх тэлеканалаў у адзін з кастрычніцкіх вечароў. Мы даведаліся: бацька намесніка Генеральнага сакратара ААН Уладзіміра Варанкова, які з’яўляецца і кіраўніком Кантртэрарыстычнага ўпраўлення, быў ураджэнцам вёскі Ржаўцы Шклоўскага раёна Магі-

Уладзімір Варанкоў

лёўшчыны. Иван Варанкоў вядомы як гісторык-славист, прафесар Маскоўскага дзяржуніверсітэта.

Нагадаю, высокі чыноўнік ААН Уладзімір Варанкоў наведваў Мінск для

ўдзелу ў міжнароднай канферэнцыі пад эгідай АБСЕ “Прадухіленне і барацьба з тэрарызмам у лічбавую эпоху”. Калі ж Прэзідэнт Беларусі з ім сустрэкаўся, то на пачатку сустрэчы адзначыў: нечаканасцю для яго было даведацца, што родавыя карані ў гасця — там, дзе прайшлі дзіцячыя гады яго, Аляксандра Лукашэнкі. Там жа ён пазней працаваў кіраўніком некаторых арганізацый. А Уладзімір Іванавіч прызнаўся, што ўсё сваё дзяцінства правёў у вёсцы Ржаўцы: бегаў басанож, зграбаў сена, капаў бульбу, займаўся іншай працай.

Аляксандр Лукашэнка дадаў: ён вельмі рады, што Уладзімір Варанкоў пабывае на яго радзіме. “Хоць я нарадзіўся ў Оршы, побач зусім, паміж Смаленскам і Магілёвам, аднак усё сваё жыццё свядомае, дзіцячае і юнацкае правёў у Шкло-

ўскім раёне. Адтуль мая мама, усе мае сваякі, — расказаў Прэзідэнт. — Таму перадавайце прывітанне нашай малой радзіме, не забывайце, прыязджайце. Няхай гэта сёння не цэнтр нейкай гаспадаркі, але вельмі перспектыўная, вельмі добрая вёсачка”. Прэзідэнт падзякаваў Уладзіміру Варанкову за ўдзел у арганізацыі канферэнцыі пад эгідай АБСЕ, удакладніў: “Вядома ж, без падрыхтоўкі, без вашага ўкладу гэтая канферэнцыя не мела б такога поспеху”.

Уладзімір Варанкоў адзначыў: беларускі народ вылучаецца гасціннасцю, якую ён заўсёды адчуваў, калі прыязджаў да сваякоў і сяброў. Беларус, які не быў у Беларусі апошнія сем гадоў, наведваў радзіму бацькі, а таксама Оршу, Копысь, Александрыю, Шклоў — пра тое ёсць тэлесюжэты ў інтэрнэце.

ТРАДЫЦЫ

На ніве ля Тургенеўкі

У Іркуцкай вобласці ў чарговы раз прайшлі беларускія Дажынкi

Магло ўсё на гэты раз і не адбыцца, хоць актывісты з Іркуцкага беларускага клуба “Крывічы” рыхтаваліся да свята загадзя. Але надвор’е сапсавалася, пайшлі моцныя дажджы, за імі ўслед — вірусныя хваробы... Стойкіх целам і духам і сярод тых, хто быў настроены па-баявому, аказалася няшмат. І ўсё ж прыгожае, запамінальнае традыцыйнае беларускае свята Дажынкi-2018 мы 15 верасня правялі.

Жнеі на ніве

Ушанавалі гаспадароў нівы

Рыхтуецца традыцыйны беларускі абед прама ў полі

Іркуцкі дэсант на Дажынках пры вёсцы Тургенеўцы

Напярэдадні, як заўсёды, распаўсюдзілі абвестку, запрацілі на свята ўсіх ахвочых. Абяцалі тры гадзіны цікавага інтэрактыву, спеваў, рытуальных дзеяў з пагружэннем у даўнюю эпоху, жыццё беларускіх сялян. Спланавалі свята правесці на ніве фермерскай гаспадаркі, непадалёк ад беларускай вёскі Тургенеўкі: гэта 140 кіламетраў ад Іркуцка, Баяндаеўскага раён. Пісалі, што будзе зладжана калона, каб машыны рухаліся разам, бо ніву дажынкавую сам не кожны знойдзе. Рыхтаваўся і традыцыйны беларускі абед у полі, а таксама прама там, на вогнішчы спланавалі згатаваць страву сыту і гарбатку пад назвай звар. А паколькі свята мы ладзім самі, то ўводзім арганізацыйны збор. На гэты раз кожны, хто ехаў з намi ў аўтобусе, даваў 600 рублёў, хто ў сваім аўто — 400, дзеці ж да 10 гадоў — бясплатна.

Вынік захадаў такі: дажынкавы дэсант — 31 добраахвотнік! — з Іркуцка можна паехаць у дождж, каб прадоўжыць традыцыю продкаў, правесці абрад “Дажынкi” на полі фермерскай гаспадаркі ИП “Шкілевіч”. Вельмі дапамаглі нам там Віктар Віктаравіч Сінкевіч, якога мы называем кіраўніком Тургенеўкі, а яшчэ тамтэйшы гурт “Варэнічкі”, якім кіруюць Любоў Парфёнава ды Ксенія Васільева. Так што ўсіх удзельнікаў свята — пад паўсотні набралася.

Мы правялі на ніве абрад-падзяку Зямлі-карміцельцы паводле старажытных традыцый беларусаў. Спачатку сярпамі жалі пшаніцу, як тое рабілі нашы продкі спрадвеку. Потым звязалі “баряду” і палолі яе (каб будучы ўраджай быў без пустазелля), палівалі (каб у наступным годзе было дастаткова дажджоў), збіралі каласы разам (каб колас на будучай ніве стаяў густа). А ўрэшце і закапалі разам з пяццю каласкамі акрайчык хлеба, аддаючы даніну Зямлі-карміцельцы. Усе абрадавыя дзеянні зладзілі пад старадаўнія дажыначныя песні дзяўчат з гурта “Крывічы”. Таксама з рытуальнымі словамі-замовамі збіралі мы галоўны Сноп-Гаспадар, звалі галоўны Вянок з каласоў. Іх і ўручылі ўрачыста Гаспадарам Поля: Алегу і Марыне Шкілевічам.

Не абышлося і на гэты раз без традыцыйных абрадавых карагодаў: “Кола”, “Крывы танок”, “Пляцень”, “Качан”. А затым былі танцы, прычым з майстар-класам па традыцыйных беларускіх. Развучаўся і “новы” танец, запісаны намi ў адной з этнаграфічных экспедыцый па вёсках Іркуцкай вобласці, заснаваных беларускімі перасяленцамі.

5 гадзін праляцелі на ніве ля Тургенеўкі непрыкметна. Я дзякую ўсім удзельнікам нашага свята, найперш актывістам клуба “Крывічы”, якія рыхтавалі і праводзілі Дажынкi-2018 — гэта Воля Галанава, Таня Чарапанова, Ян Фадзееў, Дзяніс Белавусаў, Юрась Казаброд, Алесь Стасевіч, Вадзім Рудакоў ды іншыя “крывічы”. Паклон і ўсім тургенеўцам, асабліва — Маргарыце Асечкінай, якая добра справілася з роляй галоўнай жніі-пастаянкі. Вялікая падзяка ўсім, хто рыхтаваў традыцыйны вясковы абед у полі на вогнішчы, найперш Волі Галанавай — за смачную кашу сыту і прыемныя травяны звар. Фотадымкі з нашых Дажынак-2018 глядзіце ў Facebook на маёй старонцы.

А наперадзе ў нас — свята Пакровы. Таксама будзем адзначаць! А вы?

Алег Рудакоў, г. Іркуцк.
Фота Алеся Стасевіча.

СА СТУЖКІ НАВІН

У Магілёве прайшоў У Форум рэгіёнаў Беларусі і Расіі

У асноўных і спадарожных мерапрыемствах форуму, што праходзіў 10–12 кастрычніка, паўдзельнічала каля 2 тысяч чалавек. Форум праводзіўся пад эгідай беларускага Савета Рэспублікі ды расійскага Савета Федэрацыі. Галоўнай падзеяй на ім стала пленарнае пасяджэнне на тэму “Прыярытэтыя напрамкі развіцця рэгіянальнага супрацоўніцтва як ключавога фактару інтэграцыі ды саюзага будаўніцтва” з удзелам кіраўнікоў дзяржаў Аляксандра Лукашэнкі ды Уладзіміра Пуціна. Секцыі праходзілі па пяці асноўных кірунках: аграрная палітыка, уніфікацыя й гарманізацыя заканадаўстваў, лічбавая эканоміка, моладзевая палітыка, міжнародная дзейнасць і эканамічная бяспека.

Упершыню пад час форуму прайшоў Савет дзелавога супрацоўніцтва, дзе асноўныя напрамкі ўзаемадзеяння, сумесныя праекты абмеркавалі кіраўнікі кампаній, прадпрыемстваў Беларусі ды Расіі. На форум сабралася больш за 20 губернатараў рэгіёнаў Расіі. Падпісана больш за 70 дакументаў аб супрацоўніцтве: на міжрадавым, абласным і раённым узроўнях. Заключаліся экспертныя кантракты — усяго на суму звыш 500 млн долараў.

У пльні форуму працавала выстава-кірмаш рамёстваў, дзе сваю прадакцыю прадставілі майстры дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, фальклорныя аматарскія калектывы Беларусі ды Расіі. Прайшлі майстар-класы, выставы-продажы вырабаў мастацкіх рамёстваў, народныя гульні-выя атракцыёны, фальклорныя праграмы з удзелам аматарскіх калектываў, дэгустацыя нацыянальных страў, спаборніцтвы ды іншыя імпрэзы. Ладзілася канцэртная праграма “Садружнасць культур — садружнасць народаў” з удзелам аматарскіх калектываў Беларусі ды Расіі.

Валанцёраў пазнаюць па адзенні

Прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку прадэманстравалі ўзоры параднай і спартыўнай формы беларускіх атлетаў і валанцёраў на II Еўрапейскіх гульніх 2019 года. Прэзентацыя прайшла ў Палацы Незалежнасці. У ліку тых, хто прадстаўляў калекцыю, была яе дызайнер Юлія Латускіна і гендырэктар прадпрыемства “Сола-Пінск” Васіль Гарагляд — там распрацавана й пашыта экіпіроўка. Цяпер у калекцыі, што атрымае назву “Прастора” 19 найменняў. Яе сімвал спалучаны з

адзінай стылістыкай лагатыпа гульніх і ўвасабляе беларускія бязмежныя прасторы. За ідэю распрацоўкі экіпіроўкі для валанцёраў і ўдзельнікі акцыі “Польмя свету” ўзяты стылізаваны сюжэт дрэва жыцця, у якім адлюстраваны беларуская выцінанка, сімвалы відаў спорту. Факеланосцы, якія ўжо ў сакавіку пачнуць тур па гарадах і краінах, будуць рухацца ў белым адзенні, сімвалізуючы святло, чысціню намераў. Дзяўчаты з узнагароднай групы ўпрыгожаць галовы вянкамі з кветак, паколькі спаборніцтвы будуць праходзіць пад час святкавання Купалля.

Ураджайны верасень Арыны Сабаленкі

Першая ракетка Беларусі Арына Сабаленка названа лепшай тэнісісткай свету ў верасні па выніках галасавання на сайце Жаночай тэніснай асацыяцыі (WTA). Яна ў першы месяц восені выйграла турнір катэгорыі “Прэм’ер 5” у кітайскім горадзе Ухань і паднялася ў рэйтынгу WTA на 16-ю пазіцыю. Тэнісістка ў цудоўнай спартыўнай форме і прадаўжае на высокім узроўні выступаць на розных турнірах.

Паводле матэрыялаў БелТА

КУЛЬТУРНЫ ДЫЯЛОГ

Алесь Бадак (справа) у Ашхабадзе

Ашхабад: знаёмства з беларускай кнігай

У сталіцы Туркменістана завяршыла працу XII Ашхабадская міжнародная кніжная выстаўка-кірмаш

Нашу краіну і яе кніжныя здабыткі ў далёкім Каракумскім краі прадстаўлялі шэсць выдавецтваў: “Мастацкая літаратура”, выдавецтва “Беловагрупа”, “Народная асвета”, Выдавецкі дом “Звязда”, “Пачатковая школа”, “Беларусь” і таварыства “Белкніга”.

На стэндзе Беларусі была прэзентавана кніга “Беларусь — Туркменістан: літаратурнае пабрацімства”, выдадзена ў Выдавецкім доме “Звязда”. Для размовы з гасцямі, наведнікамі прыйшлі героі выдання — сучасныя туркменскія паэты, празаікі Агагельды Аланазараў, Бягуль Анабаева, Максат Бяшымаяў. Ім было што раскажаць не толькі пра свае стасункі з беларускай

літаратурай, знаёмствы з беларускімі пісьменнікамі, але — і пра Беларусь. І адказы сакратар часопіса “Тарагум” (“Каракум”) празаік Бягуль Анабаева, і дырэктар Туркменскай нацыянальнай кніжнай палаты празаік, паэт, публіцыст Агагельды Аланазараў не так даўно гасцявалі ў Мінску: паўдзельнічалі ў Міжнародным сімпозіуме літаратураў “Пісьменнік і час”. Дарэчы, у Мінску ў розную пару выйшлі тры кнігі А. Аланазарава ў перакладзе на беларускую мову. Усе яны адрасаваны юнаму чытачу. Не так даўно Выдавецкі дом “Звязда” выпусціў і зборнік апавяданняў і вершаў Касыма Нурбадава на беларускай мове. Творы туркменскіх паэтаў з зай-

На беларускім стэндзе выставы-кірмаша

дроснай перыядычнасцю друкуюцца ў беларускай літаратурна-мастацкай перыёдыцы. Нядаўна туркменскай тэме быў прысве-

чаны і адмысловы выпуск часопіса “Беларусь. Belarus”.

У Туркменістане дасягнута дамоўленасць пра пастаўку кніг

з Ашхабада ў Беларусь. Туркменская дзяржаўная выдавецкая служба ў вырашэнні пытання кіруецца тым, што ў Беларусі вучацца літаральна тысячы студэнтаў з Каракумскага краю. І кніга з роднага дому, безумоўна, стане яшчэ адной ніткай, якая будзе звязваць іх са сваёй культурай, Айчынай. Такі праект будзе рэалізоўвацца праз адну з мінскіх кнігарняў, якая ў хуткім часе займее новую назву: “Дружба”. Дарэчы, у Мінску не так даўно выдадзены й том паэзіі класіка туркменскай нацыянальнай літаратуры Махтумгулі ў перакладзе на беларускую мову. Яшчэ, відаць, не позна прэзентаваць яго ў згаданай кнігарні “Дружба”.

Кастусь Ладуцька

У дапамогу сябрам

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Кіраўнікі дзяржаў у Гісары агледзелі вытворчую тэрыторыю прадпрыемства, новы вялікі цэх, дзе пачалася зборка трактароў для пастаўкі ў Афганістан. Гендырэктар Мінскага трактарнага завода Фёдар Дамасценка распавёў высокім гасцям пра перспектывы гэтай вытворчасці. Размова, у прыватнасці, была й пра сумесны выпуск навяснага абсталявання, пашырэнне яго асартыменту. І ўжо да наступнага сезона спецыяльна для ўмоў гэтай краіны можа быць адкрыта лінія па зборцы самаходных горных касілак — іх распрацавалі беларускія канструктары. Прэзідэнт Таджыкістана прапанаваў пад новыя вытворчасці выкарыстоўваць і пляцоўкі непасрэдна ў Душанбэ, дзе ёсць патрэба ў стварэнні новых працоўных месцаў. Прэзідэнты гутарылі з рабочымі, сярод якіх як таджыкі, так і беларускія грамадзяне, што займаюцца наладкай вытворчасці, навучаннем мясцовага персаналу.

Яшчэ навіна: беларускія трактары сваім ходам пойдучы з Таджыкістана ў Афганістан. Пра тое ў плыні падзеяў расказаў журналістам Амбуадар Беларусі ў Таджыкістане Алег Іваноў. Ён удакладніў: у Гісары ўжо гатова другая чарга зборачнай вытворчасці па выпуску сельгастэхнікі. Адкрыты і шоў-рум, дзе прадстаўлена ўсё, што можа прапанаваць Беларусь у галіне машынабудавання і спадарожных тавараў: ад шын і матораў да найсучасных энерганасычаных трактараў. “Прэзідэнты даручылі падумаць аб выхадзе з сумеснай прадукцыяй на трэція краіны, — гаварыў Алег Іваноў. — Мы ў Беларусі даўно пра тое гаворым, і цяпер плануем падпісаць першы кантракт на пастаўку ў Афганістан сабраных тут трактароў у трапічным выкананні. У Беларусі ж іх не выраблялі гадоў 15. Афганцы папрасілі для іх рынку аднавіць выпуск гэтых мадэляў. Хутка з канвеера сыдуць першыя трактары, якія сваім ходам адправяцца ў Афганістан”. Важна, што ў Таджыкістане па даручэнні кіраўнікоў дзяржаў адкрыты і вучэбны цэнтр па падрыхтоўцы таджыкскіх спецыялістаў. “Для Таджыкістана гэта не проста праблема, а пытанне выжывання прамысловасці, эканомікі ў цэлым, — патлумачыў Амбуадар. — Ёсць таджыкская прымаўка: веды без ужывання — гэ-

Аляксандр Лукашэнка з Ігарам Дадонам на кукурузным полі ў Малдове

та хмара без дажджу. Вырашана зрабіць цэнтр там, дзе не проста збіраюць сельгастэхніку, але й ёсць доследныя палі, прадстаўленыя нам у карыстанне”.

Прэзідэнтам паказалі сёлетні ўраджай, сабраны з выкарыстаннем беларускай тэхнікі, выпушчанай у Гісары: бавоўна, пшаніца, шэраг агароднінных культур. А навукавы цэнтр, ёсць планы, будзе працаваць не толькі на Таджыкістан і беларускую тэхніку: туды ўжо запрасілі афганцаў.

Трактары ў падарунак

Не толькі Прэзідэнт Таджыкістана Эмамалі Рахмон мае ўжо беларускі трактар. З матэрыялаў БелТА вынікае: сёлет 22 сакавіка і Прэзідэнт Грузіі Георгій Маргвелашвілі атрымаў у падарунак ад Прэзідэнта Беларусі малагабарытны “Беларус-152”. “Уручаны падарунак быў пасля прыёму ад імя грузінскага лідара ў гонар Прэзідэнта Беларусі, — пісаў Уладзімір Мацвееў. — Як вядома, Прэзідэнт Грузіі займаецца сельскай гаспадаркай на сваім прысвядзібным участку, даглядае сад і агарод. Ён нават размяшчаў у сацсетцы фотасправаздачу аб тым, як з насення беларускай бульбы атрымаў нядрэнны ўраджай. Малагабарытны трактар “Беларус-152” прызначаны для выка-

нання розных сельгасработ з навяснымі, прычэпнымі машынамі ды прыладамі, а таксама работ у камунальнай гаспадарцы й прамысловасці”.

Яшчэ адзін прэзідэнт дружалюбнай Беларусі краіны, які ўмее абыходзіцца з беларускай тэхнікай — гэта малдаванін Ігар Дадон. Сёлета яны разам з Аляксандрам Лукашэнкам нават засявалі ў Малдове кукурузнае поле. Тое было ў другі дзень афіцыйнага візіту Прэзідэнта Беларусі. Пакуль бізнесмены дамаўляліся пра новыя кантакты й кантракты на дзелавым форуме, Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з былым кіраўніком Малдовы Мікалаем Цімофіці. А затым выехаў на так званы “Дзень поля” ў Інстытут раслінаводства “Порумбень” (азначае: кукуруза), за 20 кіламетраў ад Кішыніева, дзе яго ўжо чакаў Ігар Дадон. Паколькі ж якраз была вясна, красавік, спрыяльныя тэрміны для сяўбы кукурузы, то засеяць малдаўскае поле прэзідэнты Беларусі й Малдовы рашылі разам. Працавалі за рулямі “вышыванак” — так у народзе называюць мадэлі трактара “Беларус-1523 В” з беларускім арнамантам на корпусе.

Раней у інтэрв’ю БелТА Ігар Дадон распавёў, як у 2017-м запрашаў Аляксандра Лукашэнка ў Малдову, “і ён сказаў, што прыедзе, калі будзе цёпла, і мы разам на

беларускіх трактарах засею поле”. Для Прэзідэнта Малдовы тое было нечаканасцю: “Ведаю, што Аляксандр Рыгоравіч часта працуе на трактары. Я сам заканчваў аграрны ўніверсітэт, нарадзіўся ў вёсцы, таму трактар бачыў і ездзіў на ім. Але апошнія гадоў пяць-шэсць не кіраваў ім, таму прыйшлося падрыхтавацца”. І вось увесну 2018-га ён сеў за руль, запусціў матор і ўпэўнена рушыў услед за Аляксандрам Лукашэнкам. З кабіны ж выйшаў задаволены й шчаслівы, казаў журналістам: “У Малдове яшчэ ніхто не займаўся пасяўной разам з Прэзідэнтам Беларусі. Рады, што ў нас так атрымалася, ды яшчэ ў такім гістарычным месцы. І тэхніка ў беларусаў надзейная. У нас у кожным сяле такая ёсць. Людзі да яе прывыклі”. Тады ж Аляксандр Лукашэнка прапанаваў не спыняцца на дасягнутым — не замыкацца толькі на гандлёвых аперацыях, а ўдасканаліваць адносіны, ствараць сумесныя прадпрыемствы. І ўжо ёсць дамоўленасць: Беларусь будзе рыхтаваць кадры для Малдовы, каб яны дома займаліся вытворчасцю трактароў, камбайнаў, аўтамабіляў.

І яшчэ адна нітка звязвае з беларускай тэхнікай Прэзідэнта Малдовы. У ліпені 2017-га ён, пабываюшы на Мінскім трактарным заводзе, прыадкрыў сакрэт журналістам: ягоны цесць усё жыццё працаваў трактарыстам, і якраз на трактарах МТЗ! Таму для яго мадэль такая — вельмі знаёма. “Вядома ж, у Малдове ўсе ведаюць, чулі пра Мінскі трактарны завод. Больш за 60 працэнтаў рынку Малдовы — гэта, безумоўна, МТЗ. Яны карыстаюцца папулярнасцю, — казаў Ігар Дадон у тэлеэфіры АНТ. “У кожным сяле Малдовы, у кожным населеным пункце ёсць беларускі трактар. Ён самы надзейны, і наш народ да яго прывык, ахвотна купляе”, — яшчэ адно меркаванне “ў тэму” малдаўскага лідара пасля візіту на МТЗ.

На Беларуска-малдаўскім форуме дзелавога і міжрэгіянальнага супрацоўніцтва-2018 у Кішыніеве Ігар Дадон выказаў падзяку беларускаму боку за бязвыплатна пастаўлены ў Малдову трактары. І тады ж, у красавіку, стала вядома: МТЗ-Холдынг паставіць туды яшчэ 600 трактароў. Да таго ж беларускія трактары і вырабляюцца ўжо ў самой Малдове.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Крымскія кветкі ў вянок

Сябры Беларускай аўтаноміі Еўпаторыі “Крым—Беларусь” адзначылі 105-годдзе з часу выхаду зборніка Максіма Багдановіча “Вянок”

Калі нядаўна пад патранатам Міністэрства культуры Рэспублікі Крым у Сімферопалі праходзіў IV Літаратурны фестываль “КрымБукФест — 2018”, то паўдзельнічалі ў ім і крымскія беларусы. Арганізатарам фестывалю выступіла Крымская рэспубліканская ўніверсальная навуковая бібліятэка імя Івана Франка пры падтрымцы адміністрацыі г. Сімферопалю. У плыні фестывалю ва ўтульнай бібліятэчнай зале аддзела краязнаўства прайшла творчая сустрэча “Па старонках часопісаў “Крым — Север” і “Крым — Беларусь” з Дзінай Шаўчэнкай — галоўным рэдактарам гэтых выданняў.

На сустрэчы ішла цікавая размова пра ролю беларускіх СМІ ў жыцці беларускай дыяспары. Мы, у прыватнасці, абмеркавалі новы, 8-старонкавы фармат газеты “Голас Радзімы”. Мае сябры знаходзяць яе ў інтэрнэце, а некаторыя ж суполкі Крыма атрымліваюць і па пошце. Вельмі, казалі, хораша кладзецца тэматыка выдання ім

Беларусы-ўдзельнікі IV Літаратурнага фестывалю “КрымБукФест — 2018”

на душу. То можа ёсць магчымасць, пыталі, нам у Еўпаторыю яе таксама дасылаць? Спадзяемся, як кажуць, на інфападтрымку з Бацькаўшчыны. Выступленні былі вельмі цікавыя: разважалі над прачытаным, выкліканымі асацыяцыямі. Кожны, пераканана, можа нешта сваё адкрыць “за радкамі”

газеты. Усе жадалі супрацоўнікам “Голасу Радзімы” паспехаў, віншавалі з наваселлем, уваходжаннем у сям’ю Выдавецкага дома “Звязда”.

Мы дзяліліся досведам: з якіх крыніц даходзяць да нас весткі пра Бацькаўшчыну (тэлебачанне, радыё, інтэрнэт, газеты, часопісы). У шчырай сяб-

роўскай размове паўдзельнічалі Вольга Рудэнка, Міхаіл Юрахно, Уладзімір Цітавец, Ігар Класоўскі, Людміла Айзенштэйн, Міхаіл Асмалоўскі, Леніна Лапонава, Тамара Пухальская, Алена Кірыенка, Галіна Паліенка, Анатоль Галушка, Раіса Лагматава, Ала Талстая, Любоў Сяргеева. Трэці ўжо раз Дзіна Шаўчэнка прэзен-

тавала свае часопісы на фестывалі “КрымБукФест” — і зноў то было імправізаванае свята беларускай культуры. Традыцыя!

І ўжо як старшыня Беларускай аўтаноміі Еўпаторыі “Крым — Беларусь” яна падрыхтавала паэтычнае “адступленне”, прысвечанае 105-м угодкам з часу выхаду зборніка Максіма Багдановіча “Вянок”. Гэта, як вядома, першая і адзіная прыжыццёвая кніга паэта, выдана ў канцы 1913 года ў Вільні накладам у 2000 асобнікаў. “Вянок” прайшоў выпрабаванне часам, а вершы з яго па-ранейшаму хвалююць сэрцы, кранаюць патаемныя струны душы. Гучалі ж яны на гэты раз у выкананні Міхаіла Юрахно, Ігара Класоўскага. Песні на вершы любімага паэта спяваў Уладзімір Цітавец.

Дзіна Здраўцова, беларуская аўтаномія Еўпаторыі “Крым — Беларусь”

ЮБІЛЕЙ

Разам лепей святкаваць

Сябры Беларускага таварыства “Уздым” адзначылі 25-годдзе суполкі ў даўгаўпільскім Доме Адзінства разам са шматлікімі гасцямі

Гэта вялікае свята для ўсёй беларускай дыяспары Даўгаўпілса, таму сябры Беларускага культурна-асветніцкага таварыства “Уздым” весела, з размахам адзначылі юбілей. Ушаноўвалі ж сяброў, актывістаў адной з найстарэйшых і найбуйнейшых беларускіх арганізацый Даўгаўпілса ў суботу, 9 верасня 2018 года, у канцэртнай зале Дома Адзінства ў фармаце “Блакiтнага агенчыка”.

Варта нагадаць, што ў прымежным з Беларуссю Даўгаўпілсе жыве каля 8 тысяч беларусаў. З пачатку 1990-х, на хвалі ўздыму нацыянальнай самасвядомасці, мы пачалі паглыбляцца ў гісторыю беларусаў на латгалскай зямлі, каб захаваць сваю нацыянальную самаідэнтычнасць. Так і паўстала суполка, зарэгістраваная ў Мінюсце Латвіі 6 ліпеня 1993 года як грамадская. Гэта і ёсць дзень нараджэння “Уздыма”, сёлета — юбілейны, 25-ы.

Суполка — нібы яркая кветка ў вянку славянскіх народаў Даўгаўпілса, адна з самых актыўных і дзейных сярод шматлікіх нацыянальных таварыстваў горада. Яна спрыяе пашырэнню беларускай культуры, мовы, зберажэнню нашай гістарычнай памяці, кантактам паміж мясцовымі беларусамі, а таксама і з Бацькаўшчынай. Актывісты суполкі праводзяць шматлікія імпрэзы — і тым самым пашыраюць беларускія традыцыі, народныя святы, нашу мову. “Уздымаўцы” ўдзельнічаюць і ў іншых культурных імпрэзах у Латвіі, Беларусі ды іншых краінах, што спрыяе пайданню беларусаў, а таксама пазітыўнаму міжкультурнаму дыялогу ў шматнацыянальным Даўгаўпілсе.

На свяце мы згадвалі, ушаноўвалі тых, хто стаў ля вытокаў стварэння суполкі. З вялікай ініцыятыўнай групы адзінаццаць сталі яе заснавальнікамі: Канстанцін Капуста, Станіслаў Валодзька, Зінаіда Сілі-

ня, Іосіф Рэут, Мікалай Навуменка, Ларыса Ярашэвіч, Яўгенія Гуляева, Яўген Шабуцкі, Зянон Буры, Мікалай Паўловіч, Аляксандр Карнацэвіч. Крок за крокам “Уздым” ствараў, пісаў сваю гісторыю, і шмат сіл да гэтага прыклалі таксама й Таццяна Бучэль, аўтар “Летапісу” беларускай суполкі, Мікалай і Вольга Паўловічы, Анастасія Сазанкова й многія іншыя.

Дзіця ж мала нарадзіць, яго трэба падняць на ногі й выхаваць — так у народзе кажуць. Вось і суполку так падымалі. Да яе дзейнасці спрычыніліся розныя людзі, мяняўся й склад праўлення, старшынямі якога былі: Мікалай Паўловіч, Станіслаў Валодзька, Таццяна Бучэль, Барыс Іваноў, Валеры Амбросаў, Людміла Сінякова. Цяпер на чале суполкі — Жанна Раманоўская. Шэрагі сяброў суполкі папаўняюцца: гэта ў асноўным таленавітыя, самабытныя, творчыя людзі, якія шмат свайго асабістага часу, душэўнай цеплыні аддаюць на карысць “Уздыма”, беларускай культуры.

Адкрывалі ўрачыстасць танцам “Беларусь мая сінявокая” выхаванцы беларускай надзельнай школы “Вясёлка”.

Падзяліць радасць свята прыйшлі: старшыня Даўгаўпілскай гарадской думы Рыхард Эйгім, намеснік старшыні думы Яніс Дукшыньскі, старшыня Даўгаўпілскай краёвай думы Яніна Ялінская, кіраўніца Упраўлення культуры г. Даўгаўпілса Элеанора Кляшчынская. Сярод высокіх гасцей былі консул Генконсульства Беларусі ў Даўгаўпілсе Мікалай Раманкевіч, консул-саветнік Генконсульства Расіі Наталля Пуставалава, старшыня Саюза беларусаў Латвіі Валянціна Піскунова, член праўлення СБЛ і старшыня рыжскага Беларускага таварыства “Прамень” Алена Лазарава. У якасці ганаровых гасцей на сцэну былі запрошаныя ўсе заснавальнікі таварыства “Уздым”, кожны з іх сказаў віншавальнае слова і атрымаў у знак падзякі кветкі, членскія білеты. Паэт Станіслаў Валодзька прачытаў прысвячэнне “Уз-

дыму”, а Зінаіда Сіліня выканала акапэльна песню “Шэры конь”.

Увогуле гасцей на свяце было вельмі шмат: дзякуючы шыраце душы, дабрыві, спагадлівасці й шчырасці ў беларусаў шмат сяброў і партнёраў як па ўсёй Латвіі, так і за мяжой. З віншаваннямі на сцэну выходзілі нашы сябры з Мінска і Браслава, з Вісагінаса (Літва), прадстаўнікі беларускіх суполак з Дагды, Рэзэкнэ, Ліванаў, Прэйляў. Віншавалі суполку мясцовыя

было на месцы, амаль усе госці пускаліся ў скокі. Чароўныя гукі беларускай дуды, а таксама цымбалаў, скрыпкі, гітары, баяна ды іншых інструментаў у спалучэнні з беларускімі танцамі, прыказкамі-пажаннямі ад мастацкай кіраўніцы ансамбля Святланы Вашкевіч стваралі атмасферу непаўторную, святочную. У музычную палітру дадалі яркіх фарбаў таксама госці з Вісагінаса, творчыя гурты Цэнтра беларускай культуры, салісты, барды.

На юбілейнай сцэне ў Даўгаўпілсе выступае гурт “Траецкія музыкі”

цэнтры латышскай, рускай, польскай і беларускай культур, а таксама латышскае, украінскае, польскае, літоўскае, яўрэйскае, татарскае нацыянальна-культурныя таварыствы. А яшчэ й паэты, мастакі Даўгаўпілса, калектывы Цэнтра беларускай культуры “Купалінка”, “Спадчына”, “Лянок”, “Пралеска”, “Паўлінка”. Письмовыя віншаванні прыйшлі нам ад Згуртавання беларусаў свету “Бацькаўшчына” (Мінск), беларускіх суполак “Лянок” з Елгавы, “Світанак” з Рыгі, “Сябры” з эстонскай Нарвы.

А дзе ў беларусаў свята, там, вядома ж, веселье, песні, танцы. І ўсё гэта бліскача забяспечыў гурт народнай музыкі й песні “Траецкія музыкі” з Бацькаўшчыны, з Барысава. Музыкі так весела, з душою выконвалі народныя песні, што не ўсёдзець

Юбілейная імпрэза суполкі “Уздым” прайшла ў плыні восеньскіх Дзён беларускай культуры ў Латвіі — сёлета яны прысвечаны 100-годдзю Латвійскай Рэспублікі ды 15-годдзю Саюза беларусаў Латвіі, у які ўваходзіць і наша суполка. Таму прэзентацыя вышытага беларускага ручніка СБЛ і тэматычная газета “Прамень”, а таксама перасоўная літаратурная выстава “Жыццё ў Слове” і выстава беларускіх рамесных вырабаў сталі лагічным дадаткам да яркага маштабнага свята ў Даўгаўпілсе. За якое суполка “Уздым” сардэчна дзякуе Даўгаўпілскаму Цэнтру беларускай культуры ды ўсім сваім шчырым сябрам, партнёрам, памочнікам і мецэнатам.

Марыя Памецька, сяброўка суполкі “Уздым”, г. Даўгаўпілс

РОДНАЕ

На радзіме той самай Паўлінкі

Беларусы Ліепай паўдзельнічалі ў святочнай імпрэзе з нагоды 125-х угодкаў Паўліны Мядзёлкі, што прайшла на яе малой радзіме — у мястэчку Будслаў на Мядзельшчыне

Як добра, калі ў замежнай беларускай суполкі ёсць сябры на Бацькаўшчыне! У тым пераканаліся мы нядаўна. 22 і 23 верасня ансамбль “Паўлінка” беларускай грамады “Мара” з Ліепай быў на гастролях у Беларусі. Прыехалі ж мы па запрашэнні Станіслава Бабкевіча, члена суполкі, які цяпер жыве на радзіме, у мястэчку Будслаў. Да таго ж са жніўня 2018-га ён — дырэктар Будслаўскага сельскага дома культуры. Выступаў беларускі гурт з Латвіі на канцэрце ў санаторыі “Журавачка” Нацыянальнага парку “Нарачанскі”, а таксама ў Будславе, дзе мясцовы Дом культуры й бібліятэка ўшаноўвалі памяць пра вядомую зямлячку, заслужанага мастацкага дзеяча Беларускай ССР Паўліну Мядзёлку.

Спачатку гурт “Паўлінка” выступаў на канцэрце ў санаторыі: для ветэранаў, якія прыехалі на аздараўленне са Смаленска. Беларускія народныя песні, песні пра любоў да Радзімы спявалі й мясцовыя выканаўцы Тацяна Ярмаш, Вікторыя Ба-

гінская, Віталь Кісель. На другі ж дзень, 23 верасня, у Будславе адзначалі 125-годдзе з дня нараджэння Паўліны Мядзёлкі — мы таксама былі сярод тых, хто

Госці з Ліепай ў Будславе

ўшаноўваў памяць пра яе. Сабраліся спачатку ўсе каля яе магілы. Мелі магчымасць пазнаёміцца з тымі, хто ведаў Паўліну Вінцэнтаўну асабіста — гэта яе вучні, а таксама Соф’я Міхайлаўна Грышкевіч, якая дагляда-

ла зямлячку да самай яе смерці ў 1974 годзе. Сёлета магіла Паўліны Мядзёлкі была прыведзена ў парадак дзякуючы ініцыятыве нашага сябра Станіслава Іва-

навіча Бабкевіча ды Івана Станіслававіча Пятроўскага, што загадвае гаспадаркай у Будслаўскім касцёле Ушэсія Найсвяцейшай Панны Марыі.

Пасля імпрэза працягвалася ў мясцовым Доме культуры.

Сярод ганаровых гасцей свята былі, дарэчы, прафесар, доктар філалагічных навук Вячаслаў Рагойша, кандыдат філалагічных навук Павел Навойчык і журналіст, дацэнт кафедры тэорыі ды метадалогіі журналістыкі БДУ Уладзімір Субат. Выступалі мясцовыя артысты. Быў інсцэнаваны фрагмент п’есы Янкі Купалы “Паўлінка”, галоўную геранію якой, кажуць, аўтар назваў у гонар Паўліны Вінцэнтаўны. Гралі ж ролі школьнікі з мясцовага драмгуртка пры Будслаўскай сельскай бібліятэцы пад кіраўніцтвам Галіны Сцяпанайны Акісючыц. Пра няпросты жыццёвы шлях настаўніцы расказвалася ў прэзентацыі “Сцежкамі жыцця Паўліны Мядзёлкі”. На завяршэнне імпрэзы быў канцэрт ансамбля “Паўлінка” з Ліепай. Пасля мясцовы прафесійны гід Яўген Апанасевіч правёў для ўсіх ахвочых экскурсію па Будслаўскім касцёле. Увогуле ж у тым аграгарадку мы чулі як ніколі шмат прыгожай, натуральнай беларускай мовы, паўсюль бачылі, адчувалі самабыт-

Вячаслаў Рагойша

ную культуру, і нам усё вельмі спадабалася.

Завяршаючы імпрэзу, яе арганізатар Станіслаў Бабкевіч звярнуўся да гледачоў, гасцей, артыстаў са словамі падзякі — усім, хто паўдзельнічаў у свяце, ствараў яго. Казаў: “Дзякуй мамі землякам у Ліепай ды Будславе. Я жадаю, каб мы сустракаліся ў далейшым яшчэ не раз!”. І мы згодны, Станіслаў Іванавіч: сустракацца, пашыраць кола людзей творчых, шчырых, руплівых. Такіх, якой была і сама Паўліна Вінцэнтаўна.

Анжэла Фаміна, Будслаў — Ліепая

Рэдакцыйны каментар

Паўліна Вінцэнтаўна Мядзёлка нарадзілася 24 верасня 1893 года ў мястэчку Будслаў Вілейскага павету Віленскай губерні — цяпер Мядзельскі раён Міншчыны. Бацька яе быў касцёльным арганістам. У 1898-м сям’я пераехала ў Глыбокае, там дзяўчынка закончыла царкоўнапрыходскае вучылішча. З 1907 года Паўліна жыла ў Рызе, вучылася на вечаровых курсах для дарослых. З 1909-га — у Вільні, займалася ў прыватнай жаночай гімназіі. Там і пазнаёмілася з Янкам Купалам ды іншымі дзеячамі беларускага руху, сама ўдзельнічала ў працы сацыялістычных гурткоў. Увосень 1912-га, закончыўшы гімназію, вучылася ў Пецябургзе на Вышэйшых камерцыйных курсах, якія закончыла ў 1914 годзе.

Паўліна Мядзёлка была першаю, хто бліскуча выканаў галоўную ролю Паўлінкі ў пецябургскай прэм’еры (1913) па аднайменнай п’есе паэта, напісанай у 1912 годзе. Кажуць, Паўліна Вінцэнтаўна была музай Янкі Купалы, у гонар якой п’еса была названая і дзякуючы якой з’яўляліся новыя творы паэта.

У кнізе “Сцежкамі жыцця” Паўліна ўспамінала, як упершыню ў 1909-м сустрэлася з Янкам Купалам, вершы якога чытала на старонках газеты “Наша ніва”. Тады ёй было 16, паэту ж — 27, яна толькі паступала ў гімназію, а ён быў дастаткова знакамітым. Яна пабегла, здаўшы іспыты, пахваліцца знаёмым. А насустрач... “мне адкрыў дзверы малады мужчына. Ён быў у камізэльцы, рукавы белай кашулі заката-

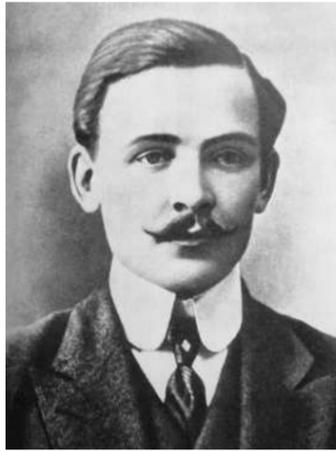
ны, высокі цвёрды каўнерык ад манішкі падпіраў падбародак, светлыя валасы, яшчэ мокрыя, гладка прычэсаны”. Так апісала яна першую сустрэчу з Купалам.

Пад час вучобы ў Пецябургзе Паўліна пазнаёмілася з прафесарам Браніславам Эпімах-Шыпілам, на кватэры якога вечарамі збіралася беларуская моладзь, што вучылася ў піцёрскіх навучальных устаноўках. На кватэры прафесара жыў і Янка Купала: ён тады вучыўся на вячэрніх курсах Чарняева. Прычым, успамінала Паўліна Вінцэнтаўна, ён закончыў якраз сваю “Паўлінку” ды прачытаў у сяброўскім коле: “Мы загарэліся жаданнем яе паставіць. За арганізацыю спектакля ўзяўся брат прафесара, Уладзіслаў Эпімах-Шыпіла”. Калі ж пачалі размяркоўваць ролі, то спыніліся на тым, што менавіта ёй, Паўліне Мядзёлцы, быць Паўлінкай.

Прэм’ера прайшла з велізарным поспехам. Асабліва добра іграла Паўліна, якая й стварыла сапраўдны поспех спектаклю. На сцэну выклікалі аўтара — Янку Купалу, якому пецябургскія студэнты прэзентавалі гадзіннік з выгравіраваным надпісам: “Бацьку “Паўлінкі” ад беларускіх студэнтаў”. А сам Янка Купала падараваў Паўліне два асобнікі п’есы, на адным з якіх быў напісаны прысвечаны ёй верш.

З публікацыяй у прэсе вынікае, што Янка Купала ў той час быў вельмі закаханы ў Паўліну. І ў адной з гутарак

Родам з Будслава

Янка Купала

Паўліна Мядзёлка

1970 года Паўліна Вінцэнтаўна прызнавалася: паэт нават прапанаваў ёй выйсці за яго замуж. Аднак дзяўчына была маладою, жадала вучыцца далей. Больш падрабязней тут <https://horki.info/navina/754.html>. Карацей — не склалася...

З 1918 года Паўліна Мядзёлка перабралася жыць у тагачасны Менск — цяперашні Мінск. Працавала настаўніцай, удзельнічала ў пастаноўках Першага таварыства беларускай драмы й камедыі. Наведвала Вільню й Гародню, выступала ў друку з вершамі. З вясны 1919-га працавала інспектарам беларускіх школ, кіраўніцай Грамады беларускай моладзі й драматычнага гуртка ў Гародні. 20 ліпеня 1919 года яе арыштоўвалі польскія ўлады: за ўдзел у выданні газеты “Родны край” (Гародня). З пачатку 1920-га — зноў у Менску, дзе кіравала беларускай жаночай школай. Зноў арыштавана была разам з му-

жам, Тамашом Грыбам, польскімі ўладамі, у маі 1920 года. Перад наступленнем Чырвонай арміі вывезена ў Варшаву, там сядзела ў турме. Пасля вызвалення ёй было забаронена вяртацца на “ўсходнія крэсы”, але з падобнымі дакументамі яна выехала ў Вільню, потым (люты 1921 года) трапіла ў Літву.

У Коўне (цяпер Каўнас) Паўліна Мядзёлка займалася выданнем агітацыйнай літаратуры, скіраванай супраць польскай акупацыі Заходняй Беларусі. Друкавалася ў газеце “Сялянская доля”, а з восені 1921 года па прапанове Цішкі Гартнага працавала ў выдавецкім адзеле пры савецкім пасольстве ў Берліне. У 1922 годзе пераехала ў Латвію, выкладала ў Беларускай гімназіі ў Дзвінску (цяпер Даўгапілс). У маі 1924-га яе разам з іншымі выкладчыкамі арыштавалі латышскія ўлады, аднак Паўліну Мядзёлку суд апраўдаў у краса-

віку 1925 года. 22 мая разам з братам Зыгмусем яна прыехала ў БССР. Працавала ў сектары мастацтва Інстытута беларускай культуры (на базе якога ўзнікла Акадэмія навук Беларусі). У 1927–1930 гадах выкладала беларускую мову ў Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі. Там яе і арыштавалі 18 ліпеня 1930 года прадстаўнікі галоўнага палітычнага ўпраўлення НКУС БССР па справе “Саюзу вызвалення Беларусі”, яна была высланая ў Казань. А з восені 1932 года выкладала рускую мову і літаратуру ў адной з маскоўскіх школ.

Толькі летам 1947 года Паўліна Мядзёлка вярнулася ў Беларусь: пераехала жыць у Будслаў, дзе нарадзілася, і там да 1958 года працавала настаўніцай. У 1966-м ёй было прысвоена званне “Заслужаны дзеяч культуры Беларусі”. У Будславе ж яна пісала свой найбольш значны твор: мемуары “Сцежкамі жыцця”, што ў фрагментах пачалі друкавацца з 1958 года. Мемуары асобным выданнем пабачылі свет у 1974 годзе, а іх 2-я частка надрукавана ў 1993 годзе.

Помнік на магіле П. Мядзёлкі

У конкурсе-віктарыне на лепшае веданне славуасцяў Беларусі прыняў удзел кіраўнік Самарскай вобласці Дзмітрый Азараў

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

На Волзе згадвалі Бацькаўшчыну

На абласным міжнацыянальным свяце актывісты Самарскай суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” згадвалі пра Год малой радзімы на зямлі продкаў

Дзень дружбы народаў — гэта магчымаць жыхарам і гасцям Самары пазнаёміцца з культурай народаў, прадстаўнікі якіх жывуць у рэгіёне. Сёлета Дзень дружбы праводзіўся разам з Днём горада (у другую суботу верасня), і ўжо традыцыйна — у экаградзе “Волгарь”. Якраз там у 2013-м была закладзена Алея дружбы народаў, сярод дрэўцаў падростае і ялінка-“беларусачка”. Увогуле ж лейтматывам удзелу беларусаў вобласці ў свяце стаў Год малой радзімы (пад знакам якога ў Беларусі пройдуць 2018–2020 гады), а таксама V Форум рэгіёнаў Беларусі ды Расіі.

Своеасаблівым камертонам былі гэтыя падзеі, калі актывісты моладзевага аддзялення суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” рыхтаваў літаратурна-музычную кампазіцыю, конкурс-віктарыну на лепшае веданне славуасцяў Беларусі. Дарэчы, кампазіцыя й віктарына выклікалі цікавасць у кіраўніка рэгіёна Дзмітрыя Азарава: ён з задавальненнем адказаў на пытанні, па выніках нават атрымаў памятны беларускі прыз. А затым ганаровыя госці на беларускім падворку суполкі разрэзалі святочны пірог, папярэдне правільна адказаўшы на пытанне пра начынне пірага — бульбу. І спадабаліся, вядома ж, усім частункі самарскіх беларусаў: пірагі з бульбай ды грыбамі.

Працавала таксама выстава вырабаў беларускіх майстроў дэкаратыўна-прыкладнага мас-

Актывісты моладзевага аддзялення і творчыя калектывы суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000” на беларускім падворку

тацтва, можна было пагартаць творы класікаў беларускай літаратуры, часопісы “Адзінства”/“Единство” і “Союзное государство”, газеты “Голас Радзімы” і “Союзное вече”. Шмат каму запомніцца й выстава нацыянальных беларускіх строяў. З улікам таго, што 2018-ы ў Расіі абвешчаны годам добраахвотніка (валанцёра), ключавыя пазіцыі на беларускім выставачным стэндзе былі аддадзены моладзі.

Кіраўнікі, актывісты моладзевага аддзялення арганізацыі — а гэта

Юлія Цяплянская, Георгій Курмакоў, Алена Сілуянава і Ганна Пустошкіна — далучылі да ўдзелу ў імпрэзе іншых. Лізавета Глубінец, Юльяна Буташава, Ягор Сілуянаў, Макар Даброў, Лізавета Пустошкіна раскавалі ахвотным пра самабытную беларускую культуру. Госці свята цёпла сустракалі ў шматнацыянальнай канцэртнай праграме й беларускія творчыя калектывы. Знакамітую песню “Лявоніха” выканаў вакальны ансамбль “Каданс” (у жніўні яму споўнілася 10 гадоў,

мастацкая кіраўніца — Іна Сухачэўская), а вядомую беларускую народную песню “З-пад шэрага камушыка” — не менш знакаміты й вядомы беларускі вакальны ансамбль “Сузор’е” (мастацкая кіраўніца — Алена Кірылашава).

Ірына Глуская, прэзідэнт Самарскай абласной грамадскай арганізацыі беларусаў “Руска-Беларускае Братэрства 2000”, кажа: свой яркі ўнёсак у стварэнне беларускага каларыту свята зрабілі як творчыя гурты, так і сем’і беларусаў Самар-

скай вобласці, якія ў поўным складзе прымалі ўдзел ва ўсіх святочных імпрэзах. Ва ўрачыстасці ўшанавання прадстаўнікоў нацыянальных аб’яднанняў, якую праводзіў кіраўнік рэгіёна Дзмітрый Азараў, паўдзельнічала, напрыклад, і актывістка беларускай суполкі Крысціна Сухачэўская, а яе старэйшая сястра Анастасія выступіла на сцэне ў пралогу святочнай праграмы.

Кульмінацый Дня дружбы народаў стала этнадыскатэка, на якой гучалі песні на мовах народаў, прадстаўнікі якіх жывуць у Самарскай вобласці. У гэтым грандыёзным праекце паўдзельнічалі актывісты моладзевага аддзялення, гурты “Каданс” і “Сузор’е” суполкі “Руска-Беларускае Братэрства 2000”, а таксама творчыя калектывы школ-партнёраў арганізацыі.

Свята Дружбы ўдалося на славу, а цяпер у суполкі на ранейшаму шмат спраў. Напрыклад, яе творчая дэлегацыя ўдзельнічае ў выставе-кірмашы рамёстваў “Горад майстроў” і канцэртнай праграме “Садружнасць культур — садружнасць народаў” з удзелам аматарскіх калектываў Беларусі ды Расіі. Гэтыя мерапрыемствы праходзяць на V Форуме рэгіёнаў Беларусі ды Расіі (10–12 кастрычніка, Магілёў). На форум, удакладніла Ірына Глуская, беларусаў Самарскай вобласці запрасіў Магілёўскі аблвыканкам.

Мікалай Бойка

АСЕННІ МАТЫЎ

Фестываль у гонар бульбы

Ліепайская беларуская суполка “Мара” правяла вясялае свята

Фестываль бульбы фінансавана падтрымала Міністэрства культуры Латвіі — як адзін з конкурсных праектаў Курземскага цэнтра падтрымкі нездзяржаўных грамадскіх арганіза-

цый. Беларусы палічылі, што фестываль паспрыяе ўмацаванню міжнацыянальных кантактаў сярод жыхароў Ліепай, творчай супрацы прадстаўнікоў нацменшасцяў і латышоў.

У свяце, што праходзіла 15 верасня, паўдзельнічалі як ліепайскія калектывы ад нац-

меншасцяў Латвіі, так і госці з Ручавы і Елгавы. Мы падрыхтавалі музычныя прадстаўленні, прысвечаныя бульбе. Можна было ацаніць-пасмакаваць нацыянальныя стравы з яе, паўдзельнічаць у гульнях і майстар-класах рамеснікаў. Усе, хто жадаў, елі гарачыя дранікі ды беларускі бульбяны суп. У перапынках між выступамі ансамбляў глядачоў радавалі танцы калектыву “Роталія”.

Усе гурты, што выступалі, прадстаўлялі культуры розных народаў. Іх нумары ацэньвала журы па трох крытэрыях: афармленне стала са стравамі, ягона прэзентацыя і музычная імпрэза. У выніку першыя тры месцы атрымалі: суполка “Мара” — за самы багаты стол і яркае выступленне дзяцей (1-е месца), Нямецкае таварыства з Ліепай — за разнастайнасць і арыгінальнасць бульбяных страў ад супаў да салодкіх кексаў (2-е месца),

ліепайская Украінская сябрына “Світанок” — за самы гасцінны стол (3-е месца). Іншыя ўдзельнікі фестывалю атрымалі падзяку ад арганізатараў. Гэта: ручаўскі гурт “Паурпупите”, Елгаўскае беларускае таварыства “Лянок”, Цэнтр украінскай культуры “Джерело”, ліепайскі мультнацыянальны культурны цэнтр “Унісон”.

Кіраўніца ансамбля суполкі “Мара” Жанна Буйніцкая распавяла: падобны фэст беларусы ў горадзе праводзілі ўпершыню. “Мы рады стварыць свята для ліепайчан і гасцей горада, і для нас гэта — каштоўны досвед у арганізацыі свята. Падобнае, але на тэму сала, праводзіць украінская сябрына горада Вентспілса. Мяркую, калі паяднана сала й бульбу, то таксама быць можа цікавы сумесны праект”, — лічыць Жанна Буйніцкая.

Анжэла Фаміна, г. Ліепая

Дранікі гатуюцца прама на фестывалі

ВЕСТКІ

Падарылі дабрыню

Артысты з гурта беларускай песні “Журавачка” выступілі ў доме-інтэрнаце для пажылых людзей

У рэдакцыйнай пошце, вядома ж, часцей трапляюцца весткі пра вялікія справы, буйныя фестывалі з удзелам беларускіх гуртоў замежжа. Ды, як вядома, часам і камерныя імпрэзы — да месца. Менавіта на іх можна з людзьмі пагаварыць душэўна, песні разам з удзячнымі глядачамі паспяваць. Актывісты Цэнтра беларускай культуры “Батькавічына” з Кургана тое разумеюць, выступаюць у глыбінцы. І ўдзельнічаюць ахвотна ў розных дабрачынных акцыях.

Кіраўніца суполкі Людміла Урванцава даслала фотаздымкі з сустрэчы “З песняй па жыцці” да Дня пажылога чалавека ў доме-інтэрнаце “Спутнік”. Самадзейныя артысты з народнага калектыву, ансамбля беларускай песні “Журавачка” завіталі ў пасёлак Глыбокае Шадрынскага раёна.

Іван Іванаў

Адамаў шлях пад вечным небам

Данінай прызнання, павагі, памяці стала святочная імпрэза ў гонар Адама Міцкевіча на ягонай малой радзіме — у Музеі-сядзібе “Завоссе”, што ў Баранавіцкім раёне

Так цяпер выглядае Музей-сядзіба Міцкевічаў “Завоссе”

Алена Стэльмах

Адам Міцкевіч амаль два стагоддзі таму, зведаўшы многа пакручастых жыццёвых дарог, быў шчыры ў прызнанні: “Ёсць у мяне зямля, край светлых мрояў...”. З тае пары імклівая рака часу шмат чаго змяніла ў сваёй плыні. Мы згадваем пра XIX стагоддзе як далёкае мінулае. Ды й сёння ж, калі чытаеш Міцкевіча, то здаецца: адчуваеш свае павязі з папярэднікамі, праз ягоныя вобразы — больш глыбока спазнаеш сябе.

Праз стагоддзі імя паэта “выкрышталізавалася”, ён прызнаны як геніяльны творца. Міцкевіч стаў сваім для розных народаў, ён і цяпер дапамагае беларусам быць знаёмымі ў свеце. Яго творчасць — узор сыноўняй любові да Радзімы. Здзіўляюся: паэт, жывучы ў Парыжы, змог так дакладна маляваць карціны род-

Напалеон Орда. Двор Міцкевічаў у Завоссе

най зямлі, распавесці пра побыт беларусаў, тонка перадаць норавы тагачаснага шляхецтва. Як вядома, сярод французцаў ствараўся ягоны “Пан Тадэвуш”: эпічная паэма, пранікнутая спрадвечным беларускім духам.

кага. І дзякуючы творчасці генія мы маем магчымасць для лепшага разумення адзін другога, больш блізкага сяброўства.

“Завоссе” — сапраўды цудоўная мясціна, з непаўторнаю таямнічай сілай. Святочная ат-

масфера там поўнілася вялікай духоўнасцю. Здавалася, Адам Міцкевіч — гэта сама сучаснасць, а можа й будучыня. Настаяцель касцёла Святых Сымона і Алены ў Мінску ксёндз Уладыслаў Завальнюк падтрымаў ідэю ўзвядзення на тэрыторыі Музея-сядзібы “Завоссе” капліцы. Кіраўнікі Баранавіцкага райвыканкама гаварылі пра намер пабудаваць у гэтых мясцінах гатэль: госці едуць “да вытокаў” Міцкевіча з усяго свету.

Святочныя ўрачыстасці як прызнання павагі да Адама Міцкевіча ў год ягонага 220-годдзя з дня нараджэння будуць ладзіцца таксама і ў Навагрудку, і ў сталіцы.

Даведка Г.Р. Музей-сядзіба Міцкевічаў “Завоссе”, што ля вёскі Завоссе ў Баранавіцкім раёне Брэстчыны, цяпер — філіял Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры. У 1798 годзе ў сядзібе нарадзіўся

знакаміты паэт Адам Міцкевіч. Пабудовы адноўлены ў нашым часе на старых падмурках. Вось як тое было. Пры набліжэнні юбілея класіка паводле ўказа Прэзідэнта Беларусі “Аб святкаванні 200-годдзя з дня нараджэння паэта Адама Міцкевіча” было прынята рашэнне: рэканструяваць сядзібу ў Завоссе, стварыць там музей. За аснову ўзялі малонак Э. Паўловіча, мастака з Навагрудка, які ён зрабіў летам 1843 года. Калі праводзілі на месцы сядзібы археалагічныя раскопкі, то быў знойдзены падмурак таго дома, што згарэў, ды шмат іншых цікавых рэчаў. Узноўленыя пабудовы стаяць менавіта на тых самых мурах, як і стаялі раней. Адкрыўся ж Музей-сядзіба Міцкевічаў “Завоссе” 8 верасня 1998 года.

З часоў паэта захаваліся на ягонай малой радзіме толькі старая ліпа і невялікая сажалка.

Ганаровыя госці свята

“Сымон-музыка” ў Абаяні

яльнага музея Якуба Коласа. “Мемарыяльная дошка ў гонар Якуба Коласа была ўрачыста адкрыта на будынку Упраўлення адукацыі Абаянскага раёна Курскай вобласці 8 верасня 2018 года, — расказала яна. — Гэтак адзначана 100-годдзе пачатку педагогічнай дзейнасці Якуба Коласа на тэрыторыі Абаянскага раёна, да таго ж святкавалася і 90-годдзе раёна пры ўдзеле губернатара Курскай вобласці”.

Яшчэ адна юбілейная дата ёсць у Коласавым календары: 100-годдзе выдання паэмы “Сымон-музыка”. І таму ў Абаянскім краязнаўчым філіяле Курскага абласнога краязнаўчага музея адкрылася адпаведная часова экспазіцыя. Гэта — ушанаванне памяці пра народнага паэта Беларусі, пашырэнне ягонай творчасці, аповед пра яго педагогічную дзейнасць у 1918–21 гадах у вёсках Малыя

Крукі, Ліпавец, Якаўлеўка цяперашняга Абаянскага раёна.

Зінаіда Камароўская нагадала: на пачатку 1918-га Якуб Колас пачаў працаваць настаўнікам у вёсцы Малыя Крукі, пазней — у вёсцы Ліпавец. Ён быў і ўдзельнікам з’езда настаўнікаў Вышнерэутчанскай воласці, з ягоным удзелам рабіўся праект указа “Аб пераарганізацыі культурна-асветніцкага тэатральнага гуртка”. У лютым 1920-га Канстанцін Міцкевіч быў прызначаны школьным інструктарам Альшанскай і Перасыпскай воласцяў: у яго абавязкі ўваходзіў кантроль работы ў 25 школах.

Дарэчы, рыхтуючы гэты тэкст, я знашоў у інтэрнэце цікавыя звесткі. Аказваецца, як сцвярджаюць краязнаўцы, засялялі ў XVI — XVII стагоддзях тамтэйшыя землі вялікарускія і беларускія каланісты. Вось

урывак з тэкста Віктара Звягіна “Нижний Реутец: Живая связь времен”: “В Нижнем Реутце преобладали колонисты из Белоруссии. Об этом свидетельствует их говор. Даже сейчас можно встретить молодых людей, которые смягчают звуки в конце слов”. Так што і аказваўся Колас на Куршчыне, відаць, не выпадкова: да сваіх людзей прыцягнулі ніткі лёсу.

У курскі перыяд Якуб Колас напісаў звыш 20 вершаў, 2 апавяданні з філасофска-алегарычнага цыкла “Казкі жыцця”, некалькі замалёвак для дзяцей, нарысы. Якраз на Куршчыне ён прадаўжаў працаваць над паэмамі “Сымон-музыка” і “Новая зямля”, юбілей якіх адзначаюцца сёлета. Гады, праведзеныя на Куршчыне, далі будучаму класіку багаты матэрыял для шматлікіх твораў, напісаных пазней.

Рыгор Гарэшка

На ўрачыстым адкрыцці мемарыяльнай дошкі

Памяць пра Якуба Коласа ўшанавана ў Абаянскім раёне Курскай вобласці

Даўно, сто гадоў таму тое было: Канстанцін Міцкевіч працаваў настаўнікам у Курскай вобласці Расіі. Якраз тыя старонкі з біяграфіі Песняра сталі нагодай, каб адкрыць там часо-

вую экспазіцыю “Сымон-музыка” і ўсталяваць мемарыяльную дошку да 100-годдзя пачатку педагогічнай дзейнасці Якуба Коласа ў Курскай вобласці.

Ва ўрачыстасцях паўдзельнічала Зінаіда Камароўская, шматгадовая дырэктарка Дзяржаўнага літаратурна-мемары-

РАЗАМ

Зноў паклікалі жураўлі

Беларускі гурт “Лянок” і салісты Даўгаўпільскага Цэнтра беларускай культуры выступілі з гадзіннай канцэртнай праграмай на фэсце “Жураўлі і журавіны Мёрскага краю”

Паездкі на Мёрскі фэст ужо традыцыйныя, штогадовыя для нас: бо ёсць дамова пра супрацу між аддзелам ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі Мёрскага райвыканкама і Цэнтрам беларускай культуры. У нас даўнія партнёрскія, сяброўскія стасункі, таму розныя творчыя гурты ЦБК пабывалі на Віцебшчыне, у цудоўным краі журавін і жураўлёў. І сёлета 16 верасня прадстаўнічую даўгаўпільскую дэлегацыю сустракалі Журавель і Журавінка. У Мёрах панаваў святочны настрой, людзі спяшаліся на паўвостраў: на гулянне. Цэлю гадзіну даўгаўпільскія беларусы радалі ўсіх танцамі, песнямі, жартамі. Танцавальны гурт “Лянок”, якім кіруе Марына Медунецкая, “Лявоніхай” ды “Полькай беларускаю” так завёў глядачоў, што многія пускаліся ў скокі. Знаёмлі гасці глядачоў і з латышскімі, латгалскімі танцамі. А моладзевы дуэт — Людміла Малыгіна і Валеры Медунецкі — прадставіў бальныя танцы: “Венскі вальс” і “Беларусь”.

Займальная вандроўка па балоце Ельня

Вельмі арганічна ў праграму канцэрта ўліліся беларускія, латышскія й рускія песні ў выкананні Юліі Хмяльніцкай і Віталія Міхайлаўскага. Вядучая Галіна Сантоцкая вершамі, жартамі спалучала танцавальныя й песенныя нумары ў адзіную дзею, якую Мёры прымалі шчодрымі апладысмантамі.

Потым дэлегацыю з Даўгаўпільска чакала шмат усяго

цікавага. Найперш — беларускія падворкі з выставай-продажам вырабаў з дрэва, саломкі ды керамікі, нацыянальнымі стравамі-пачастункамі ды журавінамі. Мне ж заўважыў у душу макет калаўрота ў мініяцюры: так і хацелася крутнуць кола, выпрасці тоненькую нітку, як тое рабілі нашы матулі-бабулі. Незабыўнай была і экскурсія ў Рэспубліканскі ландшафт-

З Жураўлём і Журавінкай

ны заказнік “Ельня”. Гэта самае вялікае верхавое балота ў Беларусі, пятае па велічыні ў Еўропе. Там 118 азёр, водзіцца 130 відаў птушак, сярод якіх рэдкія чарназобія гагары, арлан-белахвост і чорны бусел. Гэта і да 6000 шэрых жураўлёў, якія кормяцца на балотах перад кожным сезонам міграцыі. Самае вялікае возера — Ельня, плошчай больш за 5 квадратных кіламетраў. Вялізныя масівы запаведнай прыроды прыцягваюць вялікую ўвагу навукоўцаў, арнітолагаў, фатографістаў, турыстаў.

Мы прайшлі па сцежцы з дошак, што адмыслова збудавана сярод балота, любаваліся краявідамі, якія зачароўваюць. Самыя ж гаспадарлівыя нават паспелі сабраць па некалькі літраў журавін! Так што вандроўка ўдалася. І некаторыя нашы артысты цяпер жывуць з марай... пра балота. Да новых сустрэч, запаведны край!

Марыя Памецька,
Мёры — Даўгаўпільс.
Фота **Марыны Медунецкай.**

ДУШЭЎНЫЯ ЛЮДЗІ

Цёплы шалік для бабулі

Вельмі хораша ўшанавалі ў Тальяці кіраўніцу мясцовай Беларускай суполкі “Нёман” Людмілу Дзёміну

Слова мерапрыемства, буду шчырым, не ва ўсіх кантэкс-тах падабаецца мне. Якое там “прыняцце мер”, калі душэўна зносяцца людзі, спяваюць беларускія песні, згадваюць пра сваё маленства? Тут хутчэй — сустрэча, сумоўе (калі розныя мовы сугучаць, дапаўняючы адна другую), імпрэза (слова — з даўняй беларускай гісторыяй).

Ды ўсё ж Людміла Дзёміна даслала вестку нам якраз пра мерапрыемства: у Тальяці падводзілі вынікі абласнога праекта “Бабуліны казкі”. Арганізатары запрасілі ўсіх бабуль-пераможцаў. “Сярод нас былі ўрачы, валанцёры, настаўнікі з усёй Самарскай вобласці, — паведамляе беларуска. — Нават канцэрт для нас — усё вельмі годна й цікава. Не так часта мне, дарэчы, даводзіцца быць у ролі глядача — я больш сама на сцэне”. І яе на сцэну запрасілі, каб ушанавалі. Падзячны ліст уручыў намеснік кіраўніка гарадміністрацыі Арцём Ганчароў — ён часта бывае на імпрэзах тальяцінскіх беларусаў. А Марына Казлова, дырэктар Аб’яднання дзіцячых бібліятэк, уручыла бабулі Людміле цёплы шалік. “Прыемна!” — каментуе кіраўніца “Нёмана”.

І нам прыемна, Людміла Іванаўна, што казначнікі-беларускі ў Тальяці — у пашане й цане.

Іван Іванаў

КРЭАТЫЎНЫЯ ПРАЕКТЫ

Сядайце, калі ласка!

Кожныя два гады **Беларускі саюз дызайнераў прадставіў праект “Пастулат”, які ўжо стаў сваеасаблівай “візітнай карткай” творчай суполкі**

Крэсла ў розных праявах выконвае галоўную ролю на гэтым незвычайным біенале, што стартвала ў 2012 годзе. Пад дахам “Пастулата” спалучаюцца розныя мастацкія жанры, напрамкі ды стылі, звязаныя адной тэматыкай. На выставах дэманстраваліся не толькі аўтарскія ды антыкварныя крэслы, але й якасныя ўзоры мясцовых вытворцаў, фота, графіка, скульптура, жывапіс і нават гістарычныя крэслы, што належалі вядомым беларускім літаратарам. І такім чынам “Пастулат” аб’ядноўвае людзей, якія мысляць нестандартна, крэатыўна: дызайнераў, мастакоў і вытворцаў. А фраза “Сядайце, калі ласка”, што часта гучыць на біенале, прадвызначае канструктыўны дыялог паміж ідэяй і практыкай. Сам жа творчы праект значна пашырае не толькі ўяўленні пра крэсла: ён дапамагае знайсці свежы погляд на людзей, свет, сябе і нават “сваё месца” ў гэтым дзівосным свеце. У якім так гарманічна суіснуюць і рух з ягонаў дынамікай, і спакой-адпачынак з рэлаксам і статыкай.

У плыні “Пастулата” ладзяцца розныя імпрэзы: лекцыі, майстар-класы, конкурсы, выступленні, абмеркаванні, перфомансы, івэнт-праграмы. У 2016-м, напрыклад, гасці на дэманстрацыі крэатыўных лавак іх не толькі пабачылі, але й выкарысталі экспанаты па прызначэнні, скарыстаўшыся чароўнай фразай: “Сядайце, калі ласка!”. “Пастулат” прапапоўвае нашай увазе як творы знакамітых майстроў, так і працы маладых дызайнераў, студэнтаў з розных куткоў краіны. У праекце паўдзельнічала ўжо больш за 300 творцаў, у тым ліку й групы з Расіі ды Польшчы. Асабліваю ж увагу прыцягва-

юць крэслы, дзе смелыя фантазіі творцаў знаходзяць неверагодныя ўвасабленні. Традыцыя: бо шматлікія мастакі ў розныя часы звярталіся да тэмы крэсла ды імправізавалі — як, напрыклад, Уорхал і Кошут, Матыс і Ван Гог.

Удзельнікі “Пастулата” натхняюцца па-рознаму, але асаблівае месца ў праекце займаюць крэслы на этнагэмі. Помніцца мне, скажам, лінія “Славянскія матывы” з адсылкай да канструктывізму ад Наталлі Петракоўскай, і крышку бруталнае крэсла-пянёк ад Віктара Старухіна, і вытанчанае крэселка “Бязрозавая поўня” ад Святланы Матвейчык. Можна ўгадаць яшчэ

Н. Петракоўская. Славянскія матывы

вясёла-гарачае крэсла-сонейка з дрэва й чыгуна Ягора Савіцкага, плеченае з лазы лаканічнае крэсла-гнездо Васіля Цімашоўва ды Паліны Піраговай. Не менш цікавыя “народная” лава “Спатканне” Паўла Лявонава, крэатыўнае крэсла з дрэва й вешы Дзмітрыя Сурскага...

Зварот да народных культур і мастацтва, спалучэнне наватарства й памяці пра свае карані ў выніку “выліваюцца” ў штосьці новае, чаго раней не было. Так і ствараецца нацыянальная айдэнтэтыка, якая хоць і мае цесныя павязі з даўняй, аднак жа ствараецца беларускімі дызайнерамі якраз тут і сёння. А “Пастулат – 2018” ужо блізка, бо — восень, і рыхтавацца пара да зімовага спакою. Абвесткі, дадатковую інфармацыю знойдзеце на спецыяльным сайце <https://postoolat.unid.by>

Марыя Мініч, мастачка

Розныя стылі, розныя густы

Чытайце газету ў інтэрнэце на партале vziazda.by

Заснавальнік:
Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова
“Выдавецкі дом “Звязда”
Галоўны рэдактар
Іван ЖДАНОВІЧ

Адрас рэдакцыі:
220013, Мінск, вул.
Б. Хмяльніцкага, 10-а. Пакой 907.
E-mail: glas_radzimy@tut.by
Тэлефон: +375-17-287-19-19

Рэдакцыйнае пасведчанне №61.
Выдадзена 16.07.2018 года
Міністэрствам інфармацыі
Рэспублікі Беларусь

Выдавец:
Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова
“Выдавецкі дом “Звязда”
Дырэктар – галоўны рэдактар
Павел Якаўлевіч СУХАРУКАЎ

Аб’ём выдання: 2 друк. арк.
Падпісана да друку: 15.10.2018 г.
Наклад 352 экз.
Заказ –
Выходзіць 2 разы на месяц

Месца друкавання:
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства
“БудМедыаПраект”. ЛП №02330/71 ад 23.01.2014.
Вул. Веры Харужай, 13/61. 220123 Мінск,
Рэспубліка Беларусь

© “Голас Радзімы”, 2018

Рупкасі прымаюцца толькі ў электронным выглядзе, не вяртаюцца і не рэцэнзуюцца. Пазіцыя рэдакцыі ды аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках “Голасу Радзімы”, могуць не супадаць